

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. VII. An contractur sit validus initus ex gravi injusto metu à contrahente, aut tertio incusso ex alio fine, quam contractum extorquendi?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

Wiestner num. 45. de iis, quae vi, metuve causa sunt, inconsequentiae arguit, quod concedat votum ingrediendi Religionem esse irritum metu extortum, sponsalia autem à metuloso celebrata velit valere) & Wiest. de Sponsal. à. nu. 257. Dixi Sponsalia metu injusto facta esse probabilius nulla, quia si valerent, vi illorum obligatio esset durante metu gravi contrahere matrimonium, quod est impossibile, quia matrimonium prout substans sponsalibus injusto metu extortis est nullum ratione metus gravis, qui mediantibus sponsalibus influit in matrimonium. Sic probata parte secunda conclusionis parte.

334. Probatum ejusdem pars prima, cum Lug. D. 22. a. num. 115. Sanch. D. 8. num. 4. contra Haunold. tract. 8. num. 106. Mol. num. 328. citatum, quod unica ratio eos irritandi foret defectus sufficientis libertatis jure naturae requisitae ad valorem, aut injuria illata per metum, sed neutra ratio tollit sufficientiam libertatis jure naturae necessariae ad

valorem, cum hoc jure non requiratur major ad matrimonium &c. libertas, quam ad peccandum mortaliter, non etiam obstat gravis injuria, quia non efficit, quo minus matrimonium sit simpliciter liberum.

Unde quod jus positivum staterit nullitatem in matrimonio, ac Professione, est factum ideo, quia metus gravis injustus vehementer imminuat libertatem, sine qua nisi sit plena, ac libera à metu gravi, noluit valere dictos actus ob infelices saepe eventus, quibus post semel factos tales actus, utpotè irrefcindibiles, ac naturam suam perpetuos obviari non potest: ideo major ad eos poscitur à jure libertas, nempe plena, consistens in aequilibrio in utramque partem: hoc aequilibrium metus injustus multum imminuit, dum horrore majoris mali imminenti impellit ad matrimonium aut Professionem velut ad medium declinandi majus malum.

*
* *

§. VII.

An contractus sit validus initus ex gravi injusto metu à contrahente, aut Tertio incussus ex alio fine, quam contractum extorquendi?

335. **A**bsoluta Disputatione de valore contractus celebrati ex metu injusto, cujus incussio habuit pro fine ipsam contractus extorsionem, restat non levis mo-

menti controversia, de valore contractus, quem metum patiens offert, ut medium ad evadendum malum comminatum, quemque metum incutiens non intendit

extorquere, sed prorsus alium finem intendit e.g. vindictam. Exemplum sit in deprehenso cum filia fornicante, pater vult se vindicare occidendo illum, ut mortem effugiat, spontè offert se ad eam ducendam.

Quaestio celebris est an matrimonium hoc sit validum. In hoc casu metus incutitur à tertio, id est, à contradistincto à contrahente, estque metus injustus, cum nullus privatus possit justè minari mortem. Potest etiam metus injustus incuti ab ipso contrahente non intendente contractum, hunc tamen patiens metum offert cum eo ineundum, de hoc contractu non minùs dubitatur, an teneat.

Controversia est de contractibus tam dissolubilibus, quàm indissolubilibus. Constat de utrisque, quòd jure naturali non sint irriti ex metu injusto à quocunque etiam ex fine contrahendi incusso *per num. 328. & 333.* igitur multò minùs, si metus incussus sit ex alio fine.

Si contractus rescindibiles ex dicto metu initi jure positivo possunt annullari, etsi ipso pro jure non fuerint annullati, indissolubiles, ut matrimonium & Professio, erunt ipso jure nulli, & irriti, Lugo, *D. 22. num. 177. de Just.*

Essè autem *regulariter* rescissioni obnoxios primos, consequenter posteriores ipso facto irritos tenet Lugo à *num. 175.* Wiestner, *de iis, quæ vi, metusve causa fiunt,* cum pluribus aliis à *num. 34. ad 37.*

Probat Wiestner primo ex *cap. 1. de iis, quæ vi, metusve causa &c.*

ubi Alexander III. declarat nullitatem Professionis emissæ ab uxore metu mortis jussu mariti à militibus incusso ex fine ulciscendi adulterium, non autem ex fine extorquendi ingressum, ergo alii contractus ex edicto Prætoris sunt rescissioni obnoxii *Lib. 1. ff. quod metus causa gest.*

Secundò ex *L. nec timorem 7. ff. quod metus causa gest. cujus, §. 1.* ad edictum Prætoris, *quod metus causa gestum est, ratum se non habiturum,* unde *cit. L. 1.* Prætor pollicetur rescissionem, si in flagitio deprehensus ex metu, non jure, id est, injustè incusso aliquid dederit aut se ad quid dandum obligarit, esto non fuerit incussus ex fine eum sibi obligandi.

Tertiò. Ratione, quòd etsi metum incutiens non intendat contractum, gravem tamen injuriam infert alteri, vi cuius tenetur refarcire totum damnum inde secutum; sed metum patienti est contractus damnosus; ergo non obstante in hujus consensum, tenetur damnum ei totum refarcire, proinde eundem reducere in statum, in quo cessat damnum; hoc autem fit per rescissionem contractus.

336. Respondebis hoc damnum, quod ex contractu sequitur, non intendit injuriam inferens. Contra est quòd ad hanc obligationem inquit Lugo *num. 176.* non sit necessaria intentio damni, sed sufficit dedisse causam injustam, ex qua per se loquendo damnum illud consequi poterat e.g. calumniosè accusatus Petrus, pro sui defensione vendidit domum, ut pretium expenderet in litem, accusator

tene-

tenetur totum hoc damnus refarcire, et si accusando non intenderit pro fine venditionem domus, sed punitionem: ergo etiam idem dicendum in nostro casu.

Unde deducit matrimonium & Professionem fore nullam ex tali metu, quia etsi metus non incutiatur ex intentione matrimonii, aut Professionis, nihilominus sit consensus verè, & simpliciter ex metu injusto, ac ex hoc propriè operatur, ut enim ex hoc propriè censetur operari, non est necessaria dicta intentio ex parte incurientis, ut patet in ejectione mercium, quæ propriè sit ex metu, etsi tempestas non sit posita ex intentione ejiciendi mercies.

Dices cum Sanch. *Lib. 4. D. 12. num. 3.* metum patiens in nostra controversia non impellitur ab alio ad matrimonium, aut ad Professionem, sed à se ipso, quia nullus exigit tunc matrimonium &c. sed spontè metum patiens eligit. Respondet Lugo *num. 178.* non impelli immediate ab inferente metum, impelli tamen mediàtè ad matrimonium, &c. sicut mercies ejiciens non impellitur ad ejectionem immediatè à tempestate sed à metu mortis, mediàtè autem à tempestate causante immediatè metum.

Dices 2. Cum eodem *num. 11.* si damnato tibi injustè ad mortem, tertius offerat immunitatem, si duxeris filiam, tuum cum ea matrimonium valeret, ergo etiam valeret oblatum à Judice Reo injustè condemnato, quando enim metus vitiat, idem est à quocunquè metus inferatur. Respondet Lugo Distinguendo antecedens valeret matrimonium si offeratur immediatè immunitas pro ma-

trimonio nego antecedens; si offeratur mediàtè, ut si tertius suam operam damnato offerat ad impetrandam immunitatem, concedo antecedens; & nego consequentiam: Disparitas magna est inter oblationem primo, & secundo modo factam à tertio; nam immunitas à morte est ex Justitia debita damnato injustè, ut mortem redimat immediatè à metu injusto, cogitur eligere matrimonium pro immunitate à morte sibi debita, & ideo movetur immediatè à metu injusto, seu, à metu carendi immunitate sibi debita; in secundo autem obligationis modo movetur immediatè à metu justo, nempe à metu carendi operà illius Tertii, ipsi non debita, & ideo est contractus intrinsecè justus, non minùs, quàm emptio Domus est justa, etsi fiat ex prævio metu injusto ab alio incussò, ut constat ex exemplo allato in principio *num. 336.* ergo etiam in hoc secundo modo obligationis operæ non debita, uti supponitur ex Justitia, matrimonium oblatum ac inritum est validum, esto mediàtè in id influat metus injustus, seu ad id moveat. Idem responderet Wiestner. *num. 35. in fin.*

337. Secunda sententia ad controversiam *num. 335.* Stat pro valore irrevocabili, ita Sanch. *num. 11.* Perez de Matr. *D. 17. S. 9. num. 3.* Haunold. *tract. 8. num. 117.* excipiens probabiliter ab hac sententia contractus lucrativos cum Pallavic. quia inquit, sic melius consulitur indemnitati, ex una parte, & ex parte altera alter contrahens; cum non patiatur ullum damnus, sed privetur duntaxat lucro, non potest conqueri justè, cum ipse nollet tunc obligari,

pro.

proinde valeat Regula luminis naturalis ac Evangelica. *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.*

Probatum si matrimonium contractum ex metu à tertio incusso non ad extorquendum matrimonium (dic idem, si à contrahente, aut à Judice cit. Sanch. num. 11. Perez num. 6.) est jure naturæ validum; etiam est validum jure positivo, si istud nullibi invalidet matrimonium, sed jure naturæ est validum & quidem à fortiori per num. 333. & jus positivum nullibi invalidat matrimonium initum ex metu incusso à tertio ex fine alio, quàm extorquendi matrimonium, ergo. Minor probatur, C. I. de iis, que vi &c. quòd pro se num. 335. in probatione primâ allegat Wiestner, expressè fateretur, quod milites volentes eam occidere in Sylva, ducti pietate pepercerint, si vitam Monachalem fuerit professâ in Monasterio, proinde metus fuit incussus ad extorquendam Professionem, & ideo declaravit Papa nullitatem.

Nec lex. 7. cit. in probatione secunda aliquid probat, nam Pomponius loquitur ibi *Verb. Proinde* de eo, qui aliquid dedit, vel se obligavit, non alteri Tertio, sed ipsum metum incutienti, & quidem injustum, ut fateretur etiam Lugo utens hâc lege, contra Sanch. ipsèque Pomponius L. 9. §. *Animadvertendum*, pro Sanchez statuit oppositum, uti observat etiam Zoës ad tit. *quod metus causa gest.* Verba legis sunt: *Si quo magis te vi hostium, vel latronum, vel populi tuerer, ut liberarem, aliquid à te accepero, vel te obligavero,*

non debere me hoc edicto (rescissorio) teneri, nisi ipse, hanc tibi vim submisi. Caterùm si alienus sum à vi, teneri me non debere: ego enim opera potius mee mercedem accepisse videor.

Probatum 2. Matrimonium, & ceteri contractus in tali casu præter intentionem metum incutientis celebrantur, sed hoc ipso sunt irrevocabiliter validi, nam eos cum metum incutienti non intendat, eorum electio non ipsi, sed patienti metum, ut causâ adæquatâ attribuitur, estque id naturæ consentaneum, ad hanc enim spectat posse effugere malum imminens, consequenter etiam prospicere sibi de medio opportuno, tale autem judicat esse, si contrahat matrimonium, aliùmve ineat contractum pro diversitate circumstantiarum, ut si Princeps ducat in uxorem aliquam consanguineam alterius Principis injusti sui hostis ad hunc sibi reconciliandum, non ducturus, nisi judicaret matrimonium tale fore aptum medium: In isto casu est necessarium, ut valeat matrimonium, aliàs non esset medium aptum effugiendi hostilitatem, si enim Princeps hostis metum incutiens sine intentione matrimonii sciret matrimonium nullum fore, non moveretur abstinere ab hostilitate ob solam attentionem matrimonii; nec alter innocens contrahens unquam vellet cooperari patienti metum, si crederet fore nullum matrimonium.

338. Unde est magnâ Differentia inter matrimonium contractum à duobus, quorum unus id contraxit ex gravi iniusto à tertio incusso ex fine id extorquendi,
nam

nam in isto casu potius expedit, ut matrimonium sit invalidum, quam validum, nam sciens non valiturum potius metum non incutiet ex hujus intentione ob eisdem impossibilitatem: E contra si valeat, alliceretur unice ad id extorquendum. Hinc merito tale matrimonium est factum ipso irritum juxta decisionem C. veniens 15. de Sponsalib. ibi: nisi metu coactus qui posset in virum constantem cadere, eam desponsaverit, adherere facias, ut uxori.

Ceteri etiam contractus irritabiles initi inter aliquos ex metu à nullo contrahentium, sed à Tertio incusso ex fine illos obtinendi, etsi de jure naturæ non possint dissolvi ad arbitrium patientis metum (quia uterque contrahens est innocens, & sicut patiens metum, damnum patitur si cogitur servare contractum, ita alter pateretur damnum, si ad libitum patientis metum obligaretur rescindere, unde cum non sit potior ratio pro uno quam altero, uterque spectato jure naturali debet contractum servare) patiens tamen metum habet jus agendi contra incutientem pro damni compensatione,

Dixi spectato jure naturali, quia jus positivum ad instantiam patientis metum concedit rescissionem prout legistæ deducunt apud Haunold num. 116. ex L. 14. §. in hac ratione ff. quod metus causa ibi: In hac actione non queritur, utrum is, qui convenitur, an alius metum fecerit; sufficit enim hoc docere, metum sibi esse illatum, & ex hac re

R. P. Karch, Diss.

eum, qui convenitur, etsi crimine caret, lucrum tamen sensisse. Propositis utriusque sententiæ fundamentis ad controverfiam num. 335.

339. Resp. Utramque sententiam esse probabilem, præfero secundam, in dissertationibus de Jure, & Justitia num. 256. brevius expediveram.

Conf. Nihil obstat quo minus tale matrimonium sit firmum; non jus naturale, siquidem per num. 333. jus naturale non irritat, etsi merus injustus etiam ex fine id extorquendi sit incussus. Non obstat defectus libertatis contrahentium, quia metus iste relinquit plenum usum rationis ex parte utriusque. Non obstat injuria, quam patitur metum patiens, quia nullus contrahentium alteri est injuriosus sed tertius, qui tenetur reparare damnum, proinde procurare, si potest ut metum non passus consentiat rescissioni, si hanc optet metum passus, quando est contractus ex annullabilibus, cum de Jure non sit annullabilis secundum nostram sententiam.

Ex hac confirmatione colligitur solutio rationis, quam contra hanc sententiam adduxi num. 335. ex Wiestner concessa enim majore, distingo minorem, est damnosus metum patienti transeat minor, est damnosus alteri contrahenti nego, unde cum uterque sit innocens, nec sit potior ratio, cur possit resilire patiens metum, ut damnum evitet, quam ut manent in contractu, nec alter patiatur damnum, Tertio incumbit onus, ut procuret ab altero consen-

Kk

sum

sum in rescissionem, cum jus hanc dene-
gat in hoc casu.

Corollaria, quæ ex hac secunda
sententia, quam amplectimur deducit

Sanch. 4. num. 12. & ex illo Perez cit.
S. 9. jam retuli, num. 322. in se-
quelis 2. 3. & 4.

*
*
*

§. VIII.

*De pluribus actibus ex metu injusto factis deciditur, an
sint de jure positivo irriti, ut etiam de votis, & jura-
mentis metu extortis.*

340. **D**E contractibus naturâ suâ in-
dissolubilibus, ut de matri-
monio & Professione Religiosa, esse po-
sitivo Jure Canonico irritos, probavi n.
333. & seqq. quibus probabiliter accen-
sentur Sponsalia, *ibidem*.

De actibus, qui rescindi possunt,
tam onerosi, quam gratuiti, Statui nu.
331. Regulariter non esse invalidos, re-
gulariter inquam quia plures reperio ex-
ceptos, quos Doctores volunt speciali-
ter irritos esse de Jure positivo apud Lu-
go de *Just. D. 22. à num. 123. Pal. p. 1.
tract. 2. D. 1. p. 9. à nu. 2.*

Postremus asserit convenire DD.
quod sequentes actus sint irriti. Primò
adhibitio coactorum testium in testamen-
to quam *L. qui testamentum §. fin. ff.
de Testamentis*, quam Legem Augustin.
Michel to. I. *Theolog. Canonico Moral.*
fol. 24. num. 7. extendit ad testatorem,
cum omninò debet esse liber usque ad ul-
timum halitum, ut loquuntur jura.

Secundò, omnis promissio, vel ob-
ligatio facta in gratiam ejus, qui in car-

cerem injustè conjecit, vel in eo detinet
*L. qui in carcerem ff. de eo, quod me-
tus causa:* textum relege num. 331.
Vers. Respondebis: in quo textu verba
illa, *nullius momenti est*, id est, nul-
lius vigoris, hunc esse sensum hujus par-
ticulæ constat ex *C. ordinarii, de offic.
ord. in 6. Aliter, inquit, facta col-
latio nullius sit momenti.* Requiritur
autem ut ad ejusmodi finem sit incarce-
ratus. Esse solùm irritabilem promissio-
nem talem sentit Lugo. num. 119.

Tertiò rerum Ecclesiæ metu facta
promissio, vel traditio, *C. provenit de
Jurejur. & can. 1. 11. q. 6.*

Quartò, auctoritas tutoris aut cura-
toris metu extorta *L. 1. §. fin. de Au-
toritat. tutor.*

Quintò, absolutio à censuris, aut
harum revocatio *C. unico de his, qua vi-
in 6. ibi, absolutiois beneficium ab Ex-
communicationis sententia, vel quam-
cunque revocationem ipsius, aut suspen-
sionis, seu etiam interdicti per vim,
aut*